

Biblioteka
ODRAZ SAVREMENOG

Urednik
Borislav Pantić

Naslov originala
Jon Krakauer
“Into the Wild”

Copyright © Jon Krakauer 1996
This translation published by arrangement with Villard,
an imprint of The Random House Publishing Group, a division of
Random House, Inc.

Copyright © 2011 za srpsko izdanje Čarobna knjiga

ISBN 978-86-7702-172-6

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se re-produkovati, umnožavati, prešampavati niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača.

Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Čarobna knjiga
Beograd 2011.

Džon Krakauer

PUT U DIVLJINU

Prevela

Jadranka Počuča

**Čarobna
knjiga**

Lindi

Piščeva napomena

U aprilu 1992. godine, mladić iz dobrostojeće porodice sa Istočne obale otputovao je auto-stopom na Aljasku i sam zašao pešice u divljinu severno od planine Mekinli. Četiri meseca potom, grupa lovaca na losove pronašla je njegovo raspadnuto telo.

Ubrzo po pronalasku leša, urednik časopisa *Autsajd* zamolio me je da napišem članak o zagonetnim okolnostima mladićeve smrti. Ispostavilo se da se zvao Kristofer Džonson Makandles. Odrastao je, kako sam saznao, u bogatom vašingtonskom predgrađu, gde je bio odličan učenik i vrhunski sportista.

U leto 1990, odmah pošto je diplomirao s najvišim ocenama na Univerzitetu Emori, Makandlesu se gubi trag. Promenio je ime, sav novac sa štednog računa – ukupno dvadeset četiri hiljade dolara – dao u dobrotvorne svrhe, ostavio automobil i većinu stvari koje je imao, spalio sav novac iz novčanika. Zatim je osmislio sasvim drugačiji život za sebe, preselio se na samu marginu našeg društva i lutao širom Severne Amerike u potrazi za izvornim transcendentalnim iskustvom. Njegovi nisu znali ni gde je ni šta radi sve dok na Aljasci nisu pronađeni ostaci njegovog tela.

Suočen s kratkim rokom, napisao sam članak od devet hiljada reči, objavljen u broju iz januara 1993. godine, ali zaokupljenost Makandlesom me je držala još dugo pošto su to izdanje *Autsajda* na kioscima zamenile svežije novinske priče. Pojednosti njegove smrti izazvane glađu nisu mi dale mira, kao ni naslućene sličnosti između događaja u njegovom i mom životu. Pošto nisam hteo da se okanim Makandlesa, više od godinu dana sam sledio zamršenu

stazu koja ga je odvela u smrt u aljaskoj tajgi, nastojeći da doznam sve pojedinosti o njegovom putešestviju sa zanimanjem koje se grančilo sa opsesijom. Nastojanje da shvatim Makandlesa neizbežno me je navelo i na razmišljanja o drugim, širim temama: o zaokupljenosti američke mašte divljinom, o draži kojom veoma opasne aktivnosti mame mladiće određenog mentalnog ustrojstva, o složenom odnosu između očeva i sinova, punom emotivnog naboja. Rezultat tog krivudavog traganja jeste knjiga koja je sad pred vama.

Ne tvrdim da sam nepristrasan biograf. Makandlesova neobična priča dirnula me je lično, te sasvim onemogućila ravnodušan prikaz te tragedije. U većem delu knjige, trudio sam se – i, verujem, uglavnom uspeva – da svoje autorsko prisustvo svedem na najmanju meru. No ipak ću upozoriti čitaoca: prekidam Makandlesovu priču fragmentima pripovedanja iz vlastite mladosti. Radim to u nadi da će moji doživljaji makar malo rasvetliti zagonetku Krisa Makandlesa.

Bio je izuzetno plah mladić i posedovao je crtu svojeglavog idealizma, koji se nije lako uklapao u savremeni način života. Očaran delom Lava Nikolajeviča Tolstoja, Makandles se naročito divio velikom piscu zbog toga što se odrekao bogatstva i povlastica da bi lutao među siromašnima. Na koledžu je počeo da oponaša Tolstojev asketizam i moralnu strogost, i činio je to u tolikoj meri da je najpre zapanjio a potom zabrinuo sve koji su mu bili bliski. Kada se taj momak zaputio u divljinu Aljaske, nije gajio iluzije da zalazi u zemlju gde teku med i mleko; opasnost, nedaće i tolstojevsko odricanje bili su upravo ono što je tražio. To je i našao, u izobilju.

Uprkos svemu, Makandles se tokom tog šesnaestonedelnog iskušnja uglavnom držao svog. I doista, da nije bilo jedne ili

dve naizgled beznačajne greške, izašao bi iz šume avgusta 1992. jednako anonimno kao što je u aprilu iste godine i ušao u nju. Umesto da se to dogodi, njegove nedužne greške su se pokazale presudnim i neopozivim, njegovo ime je dospelo u naslove žute štampe, a njegovoj zbunjenoj porodici je preostalo da se drži za krhotine snažne i bolne ljubavi.

Priča o životu i smrti Krisa Makandlesa ganula je neočekivano mnogo ljudi. U nedeljama i mesecima po njenom objavljivanju u *Autsajdu*, u redakciju je stiglo najviše pisama u istoriji tog časopisa. Ta pisma, kao što možemo očekivati, oslikavaju oštro suprotstavljena gledišta: neki čitaoci su se neizmerno divili mladiću zbog odvažnosti i plemenitih ideala; ostali su besneli nazivajući ga nesmotrenom budalom, čudakom, narcisom koji je nastradao zbog nadmenosti i gluposti, i tvrdili su da ne zaslužuje veliku medijsku pažnju koju dobija. Moja ubeđenja biće očigledna vrlo brzo, ali ostavljam čitaocu da sam stvori mišljenje o Krisu Makandlesu.

Džon Krakauer
Sijetl,
aprila 1995. godine

PRVO POGLAVLJE

UNUTRAŠNOST ALJASKE

27. april 1992.

Pozdrav iz Ferbanksa! Javljam ti se poslednji put, Vejne. Stigao sam pre dva dana. Bilo je veoma teško naći prevoz na području Jukona. Ali napokon sam stigao.

Molim te, vrati svu moju poštu pošiljaocu. Možda će proći mnogo vremena pre no što se vratim na jug. Ako se ova avantura završi kobno i ako ti se više nikad ne javim, želim da znaš da si divan čovek. A sad krećem peške u divljinu. Aleks

RAZGLEDNICA KOJU JE PRIMIO VEJN VESTERBERG U KARTIDŽU, U JUŽNOJ DAKOTI

Pošto je prešao šest i po kilometara od Ferbanksa, Džim Galijen je u snegu pokraj puta ugledao auto-stopera. Stajao je visoko podignutog palca, drhteći u sivoj aljaskoj zori. Izgledao je veoma mlado: imao je osamnaest, najviše devetnaest godina. Iz mladićevog ranca je virila puška, ali izgledao je dobronamerno. Auto-stoper s poluautomatskom remingtonkom nije neobičan prizor u četrdeset devetoj državi. Galijen je skrenuo na proširenje pokraj puta i rekao malom da uđe.

Auto-stoper je ubacio ranac u zadnji deo „forda“ i predstavio se kao Aleks. „Aleks?“, odgovorio je Galijen, nastojeći da izmami prezime.

„Samo Aleks“, odvratio je mladić, odlučno izbegavši mamac. Visok oko metar i sedamdeset pet, žilave građe, tvrdio je da ima dvadeset četiri godine i da je iz Južne Dakote. Objasnio je da želi prevoz sve do ruba Nacionalnog parka Denali, gde namerava da zađe duboko u divljinu i „nekoliko meseci živi od zemlje“.

Galijen, po zanimanju električar, putovao je u Enkoridž, tri-sta osamdeset šest kilometara ispod Denalija auto-putem Džordž Parks; rekao je Aleksu da će ga ostaviti gde god želi. U Alekovom rancu izgleda nije bilo više od dvanaest-trinaest kilograma, što se Galijenu, veštom lovcu i poznavaoocu šume, učinilo neverovatno lakim teretom za višemesečni boravak u divljini, posebno u rano proleće. „Nosio je daleko manje hrane i opreme nego što biste očekivali od čoveka koji je pošao na takav put“, seća se Galijen.

Izašlo je sunce. Dok su se spuštali sa šumovitih venaca iznad reke Tanane, Aleks je zurio u prostranstvo vetrovima šibane močvare koja se pružala prema jugu. Galijen se zapitao da li je pokupio jednog od onih čudaka iz južnijih četrdeset osam država koji dolaze na sever kako bi ostvarili nepromišljene fantazije Džeka Londona. Aljaska je već odavno magnet za sanjare i društveno neprilagođene, za ljude koji misle da će im netaknuta prostranstva na kraju sveta popuniti sve praznine u životu. Međutim, divljina je nemilosrdno mesto, koje nimalo ne mari ni za nadu ni za čežnju.

„Došljaci“, oteže visokoparno Galijen, „oni vam uzmu časopis *Aljaska*, prelistaju ga, pa pomisle: 'Hej, idem ja tamo gore da živim od zemlje, i ja zaslužujem da malo uživam u životu.' Ali kad stignu ovamo i stvarno zađu u divljinu... To je već sasvim druga priča, nimalo nalik na slike iz časopisa. Reke su goleme i brze. Komarci te pojedju živog. Tek ponegde ima dovoljno životinja za lov. Život u divljini nije nikakav piknik.“

Vožnja od Ferbanksa do ruba Nacionalnog parka Denali trajala je dva sata. Što su više razgovarali, to se Aleks Galijenu manje činio čaknutim. Bio je prijatan i, reklo bi se, vrlo učen. Zasipao je Galijena razboritim pitanjima o sitnoj divljači koja živi u prirodi, o jestivim bobicama... „o takvim stvarima“.

Galijen se ipak zabrinuo. Aleks je priznao da u rancu nema ničega za jelo osim kese od četiri i po kilograma pirinča. Njegova

oprema je delovala izuzetno oskudno za teške uslove unutrašnjosti, koja je u aprilu i dalje ležala pod debelim snežnim pokrovom. Aleksove jeftine kožne čizme za pešačenje nisu bile ni nepromočive ni postavljene. Imao je pušku kalibra svega dvadeset dva, na koju se ne možeš osloniti ako očekuješ da ćeš ubijati krupnije životinje poput losa i severnoameričkog jelena, koje pak moraš jesti ukoliko nameravaš da veoma dugo ostaneš u divljini. Nije imao ni sekiru, ni zaštitu od insekata, ni cipele za sneg, niti kompas. Jedino navigaciono pomagalo koje je imao bila je dronjava državna auto-karta, koju je izmolio na benzinskoj pumpi.

Sto šezdeset kilometara posle Ferbanksa, put počinje da se penje u brda u podnožju Aljaskog venca. Dok se kamionet truckao po mostu iznad reke Nenane, Aleks je pogledao naniže u hitru bujicu i kazao da se plaši vode. „Pre godinu dana, dole u Meksiku“, kazao je Galijenu, „isplovio sam kanuom na okean i umalo se nisam utopio kad je iznenada počela oluja.“

Malo kasnije, Aleks je izvadio svoju jednostavnu kartu i pokazao isprekidanu crvenu liniju koja je presećala drum nadomak rudarskog gradića Hilija. Predstavljala je rutu po imenu Put stampea. Kako se retko koristi, uglavnom nije ni ucrtana na auto-kartama Aljaske. Na Aleksovoj karti, međutim, isprekidana linija je krivudala šezdesetak kilometara od auto-puta Parks ka zapadu pre no što je iščezla usred bespuća severno od planine Mekinli. Tamo se, saopštio je Aleks Galijenu, on zaputio.

Galijen je mislio da je auto-stoperov naum ludo smeo, pa je u više navrata pokušao da ga odgovori: „Rekao sam mu da tamo kuda se uputio nije lako loviti, da mogu proći dani pre nego išta ulovi. Pošto to nije upalilo, pokušao sam da ga zastrašim pričama o medvedima. Reкао sam mu da bi tom svojom puščicom mogao tek da razbesni grizlija. Aleks mi nije delovao suviše zabrinuto. 'Uzveraću se na drvo', prosto je rekao. Onda sam mu objasnio da

u tom delu države drveće uopšte nije visoko, da medved bez po muke može da obori tanušno stablo crne smreke. Ali mladić nije popuštao. Imao je odgovor na sve.“

Galijen se ponudio da odveze Aleksa sve do Enkoridža, da mu kupi pristojnu opremu, a zatim da ga vrati gde god poželi.

„Ne, ali svejedno hvala“, odgovorio je Aleks. „Biće mi dovoljno ovo što imam.“

Galijen ga je pitao ima li dozvolu za lov.

„Ne, k vragu“, odvratio je podrugljivo Aleks. „Šta briga vladu kako ću se prehraniti. Jebala ih njihova glupa pravila.“

Kad je Galijen upitao da li njegovi roditelji ili neki prijatelj znaju šta smeru – hoće li iko dići uzbunu ako upadne u kakvu nevolju ili ako se zadrži duže nego što je planirao – Aleks je smireno odgovorio da niko ne zna njegove namere, da zapravo nije razgovarao sa svojim skoro dve godine. „Sasvim sam siguran“, uveravao je Galijena, „da mi se neće dogoditi ništa što neću moći sam da rešim.“

„Jednostavno, bilo ga je nemoguće odgovoriti“, seća se Galijen. „Bio je rešen. Potpuno zaluđen. Reкао bih – *ushićen*. Jedva je čekao da se zaputi u divljinu i počne.

Posle tri sata vožnje od Ferbanksa, Galijen je sišao sa auto-puta i svojim izubijanim kamionetom s pogonom na sva četiri točka krenuo sporednim putem, koji je bio prekriven snegom. Prvih nekoliko kilometara Puta stampedu bilo je dobro izravnato i vodilo je pokraj brvnara koje behu raštrkane između tanušnih jasika i smreka. Međutim, put se naglo pokvario iza poslednje brvnare. Ispran i zarastao u jove, pretvorio se u zapuštenu, neravnu šumsku stazu.

Da je leto, put bi bio nepouzdan ali prohodan; sad ga je bilo nemoguće prevaliti jer ga je pokrivalo pola metra raskvašenog prolećnog snega. Šesnaest kilometara po silasku sa auto-puta, u strahu da će se zaglaviti ako nastavi, Galijen je zaustavio svoje

vozilo na vrhu niskog uspona. Ledeni vrhovi najvišeg planinskog venca u Severnoj Americi svetlucali su na jugozapadnom obzorju.

Aleks je navaljivao da dâ Galijenu svoj sat, češalj i, kako je rekao, sav novac koji ima: osamdeset pet centa u sitnini. „Neću tvoj novac“, protivio se Galijen, „a već imam sat.“

„Ako ga vi ne uzmete, baciću ga“, odvratio je Aleks razdragano. „Neću da znam koliko je sati. Neću da znam koji je dan, niti gde se nalazim. Ništa od toga nije važno.“

Pre no što je Aleks izašao iz kamioneta, Galijen je posegao rukom iza sedišta, izvadio stare gumene radničke čizme i nagovorio mladića da ih uzme. „Bile su mu prevelike“, seća se Galijen. „Ali rekao sam: 'Nosi dva para čarapa i stopala će ti ostati donekle suva i topla.'“

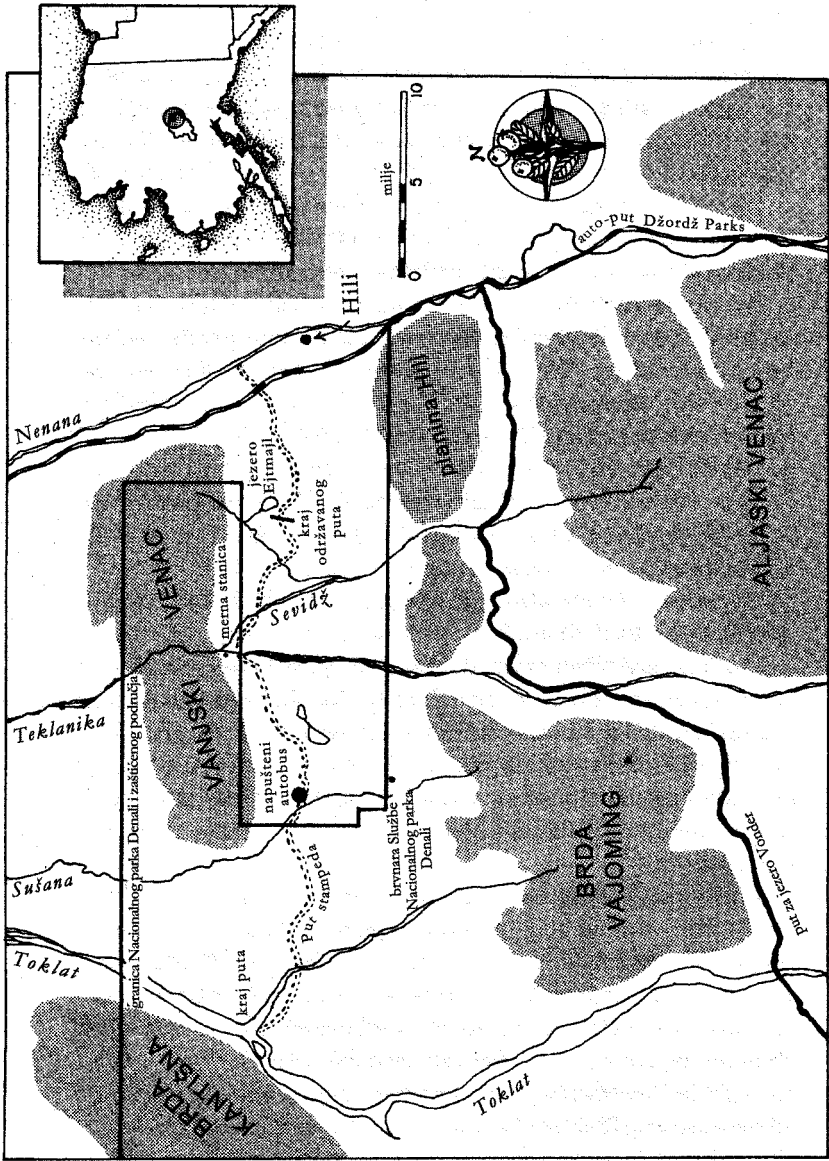
„Koliko vam dugujem?“

„Ništa“, odgovorio je Galijen i zapisao svoj broj telefona na parčetu papira, a Aleks ga je pažljivo stavio u svoj sintetički novčanik.

„Ako se izvučeš živ, nazovi me i reći ću ti kako da mi vratiš čizme.“

Žena mu beše spakovala dva sendviča sa sirom i tunjevinom i kesu kukuruznog čipsa za ručak; nagovorio je mladog auto-stopera da uzme i hranu. Aleks je izvadio foto-aparat iz ranca i zamolio Galijena da ga fotografiše kako s puškom na ramenu stoji na početku staze. A onda je, sa širokim osmehom na usnama, zamakao puteljkom prekrivenim snegom. Bio je utorak, dvadeset osmi april 1992. godine.

Galijen je okrenuo kamionet, vratio se na auto-put Parks i nastavio prema Enkoridžu. Nekoliko kilometara dalje, naišao je na mestašce Hili, gde se nalazi postaja Državne policije Aljaske. Pomislio je da bi možda trebalo da stane i obavesti vlasti o Aleksu, ali ipak je odlučio da to ne učini. „Računao sam da će biti dobro“, objašnjava on. „Mislio sam da će verovatno veoma brzo ogladneti i izaći na auto-put. Tako bi svaki normalan čovek postupio.“

graniča Nacionalnog parka Denali i zaštićenog područja

Put, stanje ba

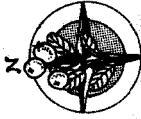
brvnara Službe
Nacionalnog parka
Denali

BRDA
VAJOMING

izpo i caraj, jez, ind

Hili

0 5 10
milje

auto-put Džordž Parks

Nenana

Teklanika

Sušana

Toklat

VANJSKI
VENAC

Sevidž

napušteni
autobus

izzero
Ejtmaji
kraj
održavanog
puta

planina (Hil)

ALJASKI
VENAC

Toklat

BRDA
KANTIGNA

1982/83

DRUGO POGLAVLJE

PUT STAMPEDA

*Džek London je Kralj
Aleksander Superskitnica
maj 1992.*

GRAFIT UREZAN U KOMADU DRVETA PRONAĐENOM NA MESTU SMRTI
KRISA MAKANDLESA

Tamna jelova gora mrgodila se s obe strane zamrznute reke. Skorašnji vetar bio je skinuo drveću njegovo belo ruho odinja, te se činilo da se ono naginje jedno prema drugom, crno i zlokobno, u sve slabijoj svetlosti dana. Mukla tišina vladala je nad celim predelom. Sam predeo bio je oličenje pustoši, bez života, bez pokreta, tako samotna i studena da čak nije ulivao ni tugu. Nazirao se u njemu kao neki nagoveštaj smeha, ali smeha jezivijeg od svake tuge – smeha sumornijeg od smeha sfinginog, smeha ledenog kao inje i kroz koji se cerila jarost neumitnosti. To se ohola i neizreciva mudrost večnosti smejala uzaludnosti života i životnog napora. Bila je to Divljina – pusta Divljina Severa, zaledena srca.

DŽEK LONDON
BELI OČNJAK¹

Na severnom kraju Aljaskog venca, malo pre no što nezgrapni bedemi planine Mekinli i njenih obronaka ustuknu pred niskom ravnicom Kantišnom, niz manjih grebena, poznatih kao Vanjski venac, proteže se kroz zaravan nalik na zgužvano ćebe

---

¹ Prevod dr Božidara Markovića, Nolit, Beograd, 1996. (Prim. prev.)

na nenameštenom krevetu. Između kremenastih vrhova dveju graničnih strmina Vanjskog venca, otprilike osam kilometara od istoka ka zapadu, pruža se tesnac, prekriven močvarnom mešavinom mahovine, lišća i satrulog bilja, zarastao u čestare jove i poneko kržljivo smrekovo stablo. Tom talasastom udolinom krivuda Put stamped, ruta kojom je Kris Makandles otišao u divljinu.

Put je tridesetih godina dvadesetog veka utro legendarni aljaski rudar po imenu Erl Pilgrim. Vodio je do nalazišta antimonita koje je pronašao na potoku Stampedo iznad Klirvotera, rukavca reke Toklat. *Jutan konstrakšn*, firma iz Ferbanksa, sklopila je 1961. godine ugovor s novom državom Aljaskom (osnovanom dve godine ranije), obavezavši se da od Puta stamped napravi drum po kojem će kamioni čitave godine moći da odvoze rudu iz rudnika. Za smeštaj radnika tokom izgradnje puta, *Jutan* je kupio tri dotrajala autobusa i opremio ih krevetima i jednostavnim bubnjarama, a zatim ih je bager odvuкао u divljinu.

Projekat je prekinut 1963. godine. Izgrađeno je osamdesetak kilometara druma, ali nije podignut nijedan most na brojnim rekama koje su presecale pravac, pa je put ubrzo postao neprohodan zbog otapanja planinskog leda i sezonskih poplava. *Jutan* je odvuкао dva autobusa natrag na auto-put. Treći autobus je ostao negde na pola puta da posluži kao sklonište lovcima i traperima. Tokom tri decenije po prestanku radova, vodene bujice, šipražje i dabrova jezercu sasvim su uništili većinu izgrađenog puta, ali autobus i dalje stoji tamo.

To napušteno vozilo, klasični autobus „internešenal harvester“ iz četrdesetih godina dvadesetog veka, nalazi se četrdesetak kilometara vazdušnom linijom zapadno od Hilija, gde neskladno rđa usred ružičastih vrbovih ružica pokraj Puta stamped,

tik iza granice Nacionalnog parka Denali. Motor je nestao. Nekoliko prozora je slomljeno ili ih uopšte nema, a po podu leže razbacane polomljene boce viskija. Zeleno-bela farba mnogo je oksidirala. Izbledeo natpis ukazuje na to da je taj stari autobus broj 142 nekada pripadao gradskom prevozu Ferbanksa. Događi se da prođe i po šest-sedam meseci, a da živa duša ne svrati u njega. Međutim, početkom septembra 1992. godine, šestoro ljudi je, u tri različite družine, posetilo to udaljeno vozilo istog popodneva.

Godine 1980, Nacionalni park Denali je proširen kako bi obuhvatio brda Kantišna i najseverniji masiv Vanjskog venca, ali izostavljen je komad niskog terena poznat kao Sastajalište vukova: dug pojas zemlje koji obuhvata prvu polovinu Puta stampeda. Kako je taj predeo, trideset dva kilometra dug i jedanaest kilometara širok, s tri strane okružen zaštićenim područjem nacionalnog parka, u njemu živi mnogo više vukova, medveda, severnoameričkih jelena, losova i ostale divljači nego što bi se moglo očekivati – lokalna tajna koju ljubomorno čuvaju lovci i traperi dobro upoznati s tom anomalijom. Čim u jesen počne sezona lova na losove, mnoštvo lovaca obično svrati u stari autobus, ostavljen nadomak reke Sušane na krajnjem zapadu udoline koju ne zahvata park, tri kilometra od njegove granice.

Ken Tompson, vlasnik auto-linarske radionice u Enkoridžu, njegov radnik Gordon Sejmel i njihov prijatelj Ferdi Svonson, građevinar, uputili su se ka napuštenom autobusu šestog septembra 1992. godine, u lov na losove. Nije lako doći do tamo. Šesnaestak kilometara od kraja napravljenog druma, Put stampeda prelazi reku Teklaniku, hitru ledenu bujicu zamućenu ledničkim talogom. Put se spušta do rečne obale tik iznad uske klisure kroz koju zapenjenim brzacima šiklja Teklanika.

Pomisao da valja pregaziti tu belu bujicu odvrća mnoge od daljeg puta.

Međutim, Tompson, Sejmel i Svonson su nepokolebljivi Aljaščani, koji posebno vole da voze motorna vozila po mestima koja nisu prilagođena za vožnju motornim vozilima. Kad su došli do Teklanike, ispitali su obale i pronašli deo gde se reka račva u nekoliko relativno plitkih, međusobno povezanih rukavaca, pa su se vozilima uputili pravo u bujicu.

„Prvi sam krenuo“, priča Tompson. „Reka je bila veoma brza i široka sigurno dvadesetak metara. Vozio sam podignuti 'dodž' iz osamdeset druge, četiri puta četiri, s gumama prečnika jedan metar, a voda mi je ipak bila do haube. U jednom trenutku sam pomislio da neću uspeti da stignem do druge obale. Gordon na svom vozilu ima dizalicu koja može da podigne tri i po tone, pa smo se dogovorili da ide za mnom kako bi me izvukao ako potonem.“

Tompson se uspešno domogao druge obale, a za njim i Sejmel i Svonson u kamionetima, na kojima su dovezli laka terenska vozila – jedan trotočkaš i jedan četvorotočkaš. Kamionete su ostavili na šljunkovitoj obali, te su istovarili terence i produžili ka autobusu u manjim vozilima, lakšim za upravljanje.

Nekoliko stotina metara dalje od reke, put je nestao pod dabrovim jezercima dubokim do grudi. Ni to nije odvrátilo Aljaščane od daljeg pohoda, pa su dinamitom razneli brane od granja i tako isušili jezerca. Zatim su produžili uz stenovito korito potoka i kroz gust čestar jova. Kad su naposletku stigli do autobusa, bilo je kasno popodne. Tamo su, prema Tompsonovim rečima, zatekli „momka i devojkicu iz Enkoridža kako stoje petnaestak metara dalje, vrlo prestrašeni“.

Nijedno od njih nije ulazilo u autobus, ali bili su dovoljno blizu da osete „stvarno grozan smrad koji je dopirao iznutra“.

Pokraj zadnjih vrata vozila nalazila se improvizovana signalna zastavica – pleteni crveni grejač za noge, kakve nose plesači, privezan na kraj jovine grane. Vrata su bila odškrinuta, a na njih beše zalepljeno pisamce koje je budilo nemir. Na listu iscepljenom iz romana Nikolaja Gogolja, urednim velikim slovima beše ispisano:

S. O. S. TREBA MI VAŠA POMOĆ. POVREĐEN SAM, NA RUBU SMRTI I PRESLAB DA BIH OTPEŠAČIO ODAVDE. SASVIM SAM SÂM, NE ŠALIM SE. TAKO VAM BOGA, MOLIM VAS, OSTANITE DA ME SPASETE. IZAŠAO SAM DA NABEREM BOBICA, ALI VRAĆAM SE VEČERAS. HVALA, KRIS MAKANDLES. AVGUST?

Zabrinuti sadržajem pisma i snažnim zadahom truleži, mladić i devojka iz Enkoridža nisu zavirivali u autobus, pa se Sejmel odvažio da pogleda. Kada je provirio kroz prozor, spazio je pušku remingtonku, plastičnu kutiju metaka, osam ili devet broširanih knjiga, iscepane farmerke, nešto posuđa i skup ranac. U zadnjem delu vozila, na klimavom sklepanom krevetu, nalazila se plava vreća za spavanje u kojoj kao da je bilo nešto ili neko, mada je, kaže Sejmel, „bilo teško reći pouzdano“.

„Stao sam na panj“, nastavlja Sejmel, „pružio ruku kroz zadnji prozor i protresao vreću. U njoj je zasigurno bilo nečega, ali to, što god bilo, nije bilo mnogo teško. Tek kad sam prošao s druge strane i ugledao glavu koja je virila iz vreće, bio sam siguran šta je posredi.“ Kris Makandles je bio mrtav dve i po nedelje.

Sejmel, čovek čvrstih uverenja, rešio je da odmah sklone leš, ali ni na njegovom ni na Tompsonovom vozilu nije bilo mesta za njega, a nije ga bilo ni na vozilu momka i devojke iz Enkoridža. Malo kasnije, na mestu zbivanja se pojavila i šesta osoba, lovac iz

Hilija po imenu Buč Kilijan. Pošto je Kilijan vozio „argo“, veliku amfibiju sa osam točkova, Sejmel je predložio da Kilijan odveze ostatke mladićevog tela, ali Kilijan je odbio, tvrdeći da je bolje da taj zadatak prepuste Državnoj policiji Aljaske.

Kilijan, rudar u rudniku uglja, koji dodatno zarađuje kao medicinski tehničar u Dobrovoljnoj vatrogasnoj službi Hilija, imao je radio-telefon u vozilu. Kako s lica mesta nije uspeo da stupi u vezu ni sa kim, uputio se natrag prema auto-putu. Pošto se odvezao osam kilometara dalje, uspeo je da malo pre mraka uspostavi vezu s radio-operaterom nuklearne elektrane u Hiliju. „Buč ovde“, kazao je. „Pozovite policiju. U autobusu pored Sušane je mrtav čovek. Izgleda da je mrtav već neko vreme.“

U pola devet sledećeg jutra, policijski helikopter bučno se spustio pokraj autobusa u kovitlacu prašine i jasikinog lišća. Policajci su na brzinu pregledali vozilo i okolinu tražeći tragove zločina, a potom su otišli. Kad su uzleteli, sa sobom su poneli ostatke tela Krisa Makandlesa, foto-aparat s pet kolutova iskorišćenog filma, S. O. S. pismo i dnevnik – ispisan na dvema poslednjim stranicama priručnika o jestivom divljem bilju – u kojem su mladićeve poslednje nedelje zabeležene u sto trinaest jezgrovitih, zagonetnih celina.

Telo su odneli u Enkoridž, gde je u naučno-kriminalističkoj laboratoriji obavljena obdukcija. Bilo je toliko raspadnuto da je bilo nemoguće odrediti kad je tačno Makandles umro, ali patolog nije pronašao znakove ozbiljnih unutrašnjih povreda niti slomljenih kostiju. Na telu nije ostalo bukvalno nimalo potkožnog masnog tkiva, a mišići su se skoro osušili u danima i nedeljama pre smrti. U vreme obdukcije, Makandlesovi ostaci su bili teški trideset kilograma. Zaključeno je da je mladić najverovatnije umro od gladi.

U dnu pisamceta je stajao Makandlesov potpis, a kada su razvili fotografije, otkrili su da mahom predstavljaju autoportrete. Međutim, kako mladić nije nosio nikakva lična dokumenta, vlasti nisu znale ko je on, odakle je, niti zašto je bio tamo.

Džon Krakauer
Put u divljinu

Izdavač:
Čarobna knjiga
Beograd

Za izdavača:
Borislav Pantić

Plasman:
021/439697

Lektura:
Nevena Bojičić

Dizajn korica:
Dragan Bibin

Prelom i priprema za štampu:
Marija Gajišin

Štampa:
Rubikon, Beograd

Tiraž:
1200

CIP - Katalogizacija u publikaciji Narodna biblioteka Srbije, Beograd

821.111(73)-31
821.111(.)

KRAKAUER, Džon
Put u divljinu / Džon Krakauer; prevod: Jadranka Počuča- Beograd: Čarobna knjiga, 2011 (Beograd: Rubikon). 249.str.; 21 cm.
- (Biblioteka Odraz savremenog)

Prevod dela: Into the Wild / Jon Krakauer. - Tiraž 1200. -

ISBN 978-86-7702-172-6

COBISS.SR-ID 184376332